

Saldus novada
attīstības programma
2022. – 2028. gadam

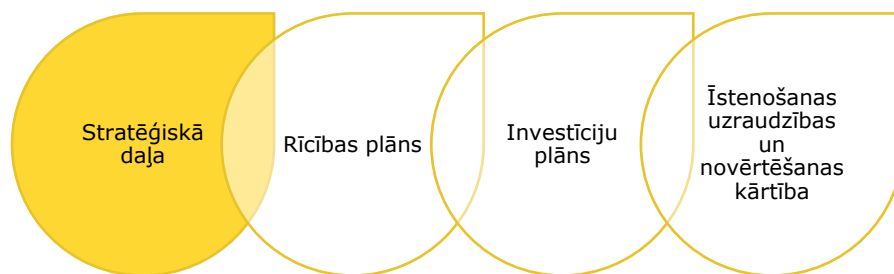
Stratēģiskā daļa

Ievads

Saldus novada Attīstības programma (*turpmāk – Attīstības programma*) ir vidēja termiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteiktas vidēja termiņa prioritātes un rīcības, kuras pašvaldība apņēmusies īstenot novada ilgtspējīgas, integrētas un koordinētas attīstības nolūkos.

Attīstības programma izstrādāta, ievērojot Saldus novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2022. – 2038. gadam (*turpmāk – IAS*) projektu un izvērtējot nacionālā līmeņa, Kurzemes plānošanas reģiona un blakus esošo pašvaldību (Kuldīgas, Dobeles, Dienvidkurzemes un Tukuma novada) plānošanas dokumentus (*detalizēts apskats pieejams Pašreizējās situācijas raksturojuma 5. nodaļā – Globālās un vietējās tendences*).

Attīstības programmu veido vairākas sadaļas, t.sk. **Stratēģiskā daļa**, kas ir viena no četrām plānošanas dokumenta sadaļām. Tajā definētas vidēja termiņa prioritātes un rīcības virzieni (pasākumu kopums). Stratēģiskās daļas izstrādei par informatīvu materiālu izmantots Pašreizējās situācijas raksturojums, savukārt dokumentācija par izstrādes procesu apkopota atsevišķā sējumā – Pārskats par Attīstības programmas izstrādi.

Attēls 1: Saldus attīstības programmas 2022. - 2028. gadam struktūra

Attīstības programmas izstrāde veikta saskaņā ar domes lēmumu¹, spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem², jaunajam Saldus novadam saistošiem attīstības plānošanas dokumentiem³ un balstoties labajā praksē attīstības plānošanā. Ņemti vērā Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (*turpmāk - VARAM*) metodiskie ieteikumi attīstības programmu izstrādei reģionālā un vietējā līmenī, kā arī dažādu nozaru politikas vadlīnijas.

Saldus novada Attīstības programmas izstrādē, t.sk. sagatavojot Stratēģisko daļu, nodrošināta **sabiedrības iesaiste**.

Lai izstrādātu jaunveidojamā Saldus novada attīstības plānošanas dokumentus (Saldus novada ilgtspējīgas attīstības stratēģiju 2022.– 2038. gadam un Saldus novada attīstības programmu 2022. – 2028. gadam) no **2021. gada 11. marta līdz 11. aprīlim** tika veiktas iedzīvotāju un uzņēmēju aptauja. Abās aptaujās kopā piedalījās **828 respondenti**, un to aizpildīšana bija anonīma.

1 Saldus novada domes 2020.gada 27. augusta lēmums "Par Saldus novada attīstības programmas 2022.–2028. gadam izstrādes uzsākšanu" (sēdes protokols Nr.10, 19.§)

2 Likums "Par pašvaldībām" (09.06.1994.), Teritorijas attīstības plānošanas likums (01.12.2011.), Attīstības plānošanas sistēmas likums (01.01.2009.), Ministru kabineta 25.08.2009. noteikumi Nr. 970 "Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā" u.c.

3 Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam, Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021. – 2027. gadam, Kurzemes plānošanas reģiona Ilgtspējīgas attīstības stratēģija, Kurzemes plānošanas reģiona Attīstības programma 2021. - 2027. gadam u.c.

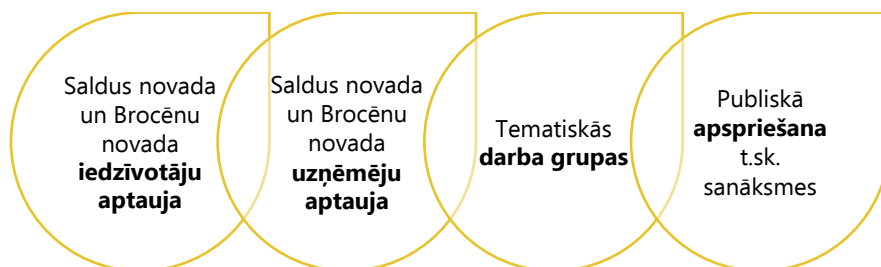
Iedzīvotāju aptaujas mērķis bija noskaidrot iedzīvotāju viedokli par jaunveidojamā Saldus novada attīstības iespējām, esošajām problēmām (Brocēnu un Saldus novadā) un to iespējamajiem risinājumiem, kā arī sagatavot priekšlikumus diviem attīstības plānošanas dokumentiem. Iedzīvotāju aptaujā kopā piedalījās 785 respondenti, kas ir 2,9% no jaunveidojamā Saldus novada teritorijas iedzīvotāju kopskaita 2020. gadā⁴. Aptaujā bija iekļauti 20 jautājumi, kas bija izvietoti secīgi pa tēmām: 1) respondenta profils, 2) esošās situācijas novērtējums un 3) jaunveidojamā novada nākotne.

Uzņēmēju aptaujas mērķis bija noskaidrot uzņēmēju viedokli par jaunveidojamā Saldus novada uzņēmējdarbības vidi, iekļaujot priekšlikumus attīstības plānošanas dokumentos. Uzņēmēju aptaujā kopā piedalījās 43 respondenti. Aptaujā tika iekļauti 19 jautājumi, kas bija izvietoti secīgi pa tēmām: 1) uzņēmuma profils, 2) esošās uzņēmējdarbības vides novērtējums un 3) jaunveidojamā novada uzņēmējdarbības vides attīstība.

Aptauju rezultāti apkopoti atsevišķā dokumentā - [Apvienotā Saldus novada iedzīvotāju un uzņēmēju aptaujas rezultāti \(2021\)](#).

Laika posmā no 2021. gada 20.jūlija līdz 2.augustam tika organizētas attīstības programmas izstrādes tematiskās **darba grupu sanāksmes**⁵, kurās piedalījās gan iedzīvotāji, gan uzņēmēji, gan pašvaldības dažādu jomu speciālisti. Dokumenta izstrādes procesā paredzēta arī **publiskā apspriešana**.

Attēls 2: Attīstības programmas izstrādes procesa galvenie sabiedrības līdzdalības iesaistes elementi

Saldus novads kā jauna administratīvā teritorija izveidota 2021. gada 1. jūlijā, apvienojot Brocēnu un Saldus novadu.

Dokumenta noformējumā izmantoti fotoattēli no Saldus novada pašvaldības arhīva. Attīstības programmu izstrādājusi Saldus novada pašvaldība sadarbībā ar telpiskās plānošanas uzņēmumu SIA "Reģionālie projekti".

⁴ Iedzīvotāju skaits 2020.gada sākumā Brocēnu novadā – 5633, Saldus novadā – 21587, kopā abos novados - 27220 (Centrālā statistikas pārvalde (CSP))

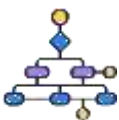

⁵ 1) Darba grupa "Laba pārvaldība" (20.07. 2021., plkst. 10:00-12:00), 2) Darba grupa "Vide un publiskā ārtelpa" (20.07. 2021., plkst. 14:00-16:00), 3) Darba grupa "Infrastruktūra un mobilitāte" (27.07.2021., plkst. 10:00-12:00), 4) Darba grupa "Kultūra" (27.07.2021., plkst. 14:00-16:00), 5) Darba grupa "Tehnoloģijas un inovācijas" (28.07.2021., plkst. 10:00-12:00), 6) Darba grupa "Izglītība un sports" (28.07.2021., plkst.14:00-16:00), 7) Darba grupa "Jaunatne" (29.07.2021., plkst. 10:00-12:00), 8) Darba grupa "Sociālie pakalpojumi, veselība un drošība" (29.07.2021., plkst. 14:00-16:00), 9) Darba grupa "Tūrisms" (30.07.2021., plkst. 10:00-12:00), 10) Darba grupa "Vietējā kopiena, teritoriālā sadarbība" (02.08.2021., plkst. 10:00-12:00), 11) Darba grupa "Uzņēmējdarbības vide" (02.08.2021., plkst. 14:00-16:00)

Satura rādītājs

1. Īss novada raksturojums	5
1.1. Saldus novada vizītkarte 2021	5
1.2. Sabiedrības viedoklis par attīstību	10
2. Ilgtermiņa stratēģiskie uzstādījumi.....	11
3. Vidēja termiņa stratēģiskie uzstādījumi	12
3.1. Vidēja termiņa prioritātes	12
3.2. Horizontālās prioritātes	13
3.3. Rīcības virzieni un uzdevumi	14
4. Saskaņotība ar citiem dokumentiem.....	17

1. Īss novada raksturojums

1.1. Saldus novada vizītkarte 2021

	Teritorijas novietojums un platība	<p>Saldus novads atrodas Latvijas rietumos, Kurzemes dienvidu daļā, robežojas ar Dienvidkurzemes, Kuldīgas, Dobeles un Tukuma novadiem. Dienvidos novads robežojas ar Lietuvas Republikas kultūrvēsturisko novadu Žemaitiju. Atrodas Kurzemes plānošanas reģionā.</p> <p>Novada teritorijas platība - 2179,9 km².</p>
	Teritoriālais iedalījums	<p>Saldus novadā ietilpst 21 teritoriālā vienība: Blīdenes pagasts, Brocēnu pilsēta, Cieceres pagasts, Ezeres pagasts, Gaiķu pagasts, Jaunauces pagasts, Jaunlutriņu pagasts, Kursišu pagasts, Lutriņu pagasts, Nīgrandes pagasts, Novadnieku pagasts, Pampāju pagasts, Remtes pagasts, Rubas pagasts, Saldus pagasts, Saldus pilsēta, Šķēdes pagasts, Vadakstes pagasts, Zaņas pagasts, Zirņu pagasts, Zvārdes pagasts. 36 ciemi, kam piešķirts ciema statuss.</p> <p>Administratīvais centrs – Saldus.</p>
	Iedzīvotāji	<p>Faktiskais iedzīvotāju skaits⁶ 2021. gada sākumā – 27 110, no tiem 79% jeb 21 438 iedzīvotāji bijušā Saldus novada teritorijā, bet 21% jeb 5 672 - bijušā Brocēnu novada teritorijā. Kopējais deklarēto iedzīvotāju skaits apvienotajā novadā – 29 613 iedzīvotāju (atbilstoši Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes datiem uz 01.01.2021). Iedzīvotāju skaitam ir tendence samazināties. Lielākās apdzīvotās vietas pēc iedzīvotāju skaita ir Saldus (9 671), Brocēni (2 829), Druva (936), Lutriņi (479), Ezere (461) un Kalni (434).⁷</p>
	Transports un mobilitāte	<p>Novada centrs Saldus pilsēta, ir ērti sasniedzama no galvaspilsētas Rīgas un Kurzemes reģiona vienu no lielākajām pilsētām Liepājas, jo novadu šķērso valsts galvenais autoceļš A9 Rīga (Skulte) – Liepāja. Attālums līdz Rīgai ir 120 km, līdz Liepājai – 100 km. Savienojumus ar citiem Kurzemes un Zemgales reģiona attīstības centriem un novada iekšējās teritorijas savienojumus nodrošina valsts reģionālie un vietējie autoceļi, kā arī pašvaldības ceļi. Apdzīvotās vietās transporta infrastruktūru veido ielas un ceļi.</p> <p>Novada teritoriju šķērso dzelzceļa līnija Liepāja – Rīga un Glūda – Reņģe.</p>

⁶ Oficiālais statistikas portāls, stat.gov.lv, 2021

⁷ Dati uz 01.01.2021.

	<p>Izglītība</p>	<p>Izglītības procesu Saldus novadā nodrošina pašvaldības pakļautībā esošās izglītības iestādes: 10 pirmsskolas izglītības iestādes un 10 vispārējās izglītības iestādes, kurās pieejama pirmsskolas izglītība, darbojas pirmsskolas izglītības grupa/grupas, 17 vispārējās izglītības iestādes, 4 profesionālās ievirzes izglītības iestādes, bērnu un jauniešu interešu izglītības iestādes.</p> <p>Saldus novadā atrodas profesionālās izglītības iestāde – Profesionālās izglītības kompetences centrs "Saldus tehnikums".</p>
	<p>Kultūra un atpūta, pulcēšanās vietas</p>	<p>Kultūras iestādes novadā ir Saldus novada p/a "Tūrisma informācijas, kultūras un sporta centrs", Brocēnu kultūras centrs, Blīdenes kultūras nams, Ezeres kultūras nams, Gaiķu pagasta Tautas nams, Jaunauces tautas nams, Jaunlutriņu tautas nams, Lutriņu klubs, Nīgrandes pagasta Kalnu kultūras nams, Pampāju kultūras nams, Remtes kultūras nams, Rubas tautas nams, Druvas kultūras nams, Striķu kultūras nams, Vadakstes tautas nams. Katrā pagastā strādā kultūras darba organizators.</p> <p>Publiskiem pasākumiem tiek izmantots Kapelleru nams, Saldus Mūzikas skolas akustiskā zāle, Jauniešu atpūtas un iniciatīvu centrs "Šķūnis" u.c. pašvaldības vai privātas telpas / ēkas.</p> <p>Kultūras pasākumiem un izklaidei vasaras sezonā ir pieejamas 11 brīvdabas estrādes.</p> <p>Saldus novada teritorijā atrodas 26 bibliotēkas.</p>
	<p>Veselība, sociālā vide, drošība</p>	<p>Ambulatoros un dienas stacionāra pakalpojumus sniedz SIA "Saldus medicīnas centrs". Pieejamas 5 zobārstniecības iestādes, 20 ģimenes ārstu prakses vietas, 3 vecmāšu un feldšerpunkti.</p> <p>Sociālos pakalpojumus un palīdzību sniedz Sociālais dienests un tā struktūrvienības, 2 Latvijas Sarkanā krusta sociālās aprūpes centri.</p> <p>Drošību un sabiedrisko kārtību nodrošina pašvaldības policija un Valsts policijas Kurzemes reģiona pārvaldes Saldus iecirknis.</p> <p>Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta Saldus daļa un brīvprātīgie ugunsdzēsēji.</p>
	<p>Sporta infrastruktūra</p>	<p>Sporta infrastruktūru veido dažādas sporta halles un sporta nami, stadioni, peldbaseins, ledus halle, smaiļošanas un kanoe airēšanas bāze un trase u.c., kas pieder gan pašvaldībai, gan privātajiem. Pie sporta infrastruktūras jāpieskaita arī vispārīzglītojošo izglītības iestāžu sporta zāles un sporta laukumus, kā arī parkus, ūdensobjektu piekrastes caur kuriem var skriet, soļot, nūjot. Gandrīz katrā novada pagastā ir izvietots kāds sporta infrastruktūras objekts.</p>

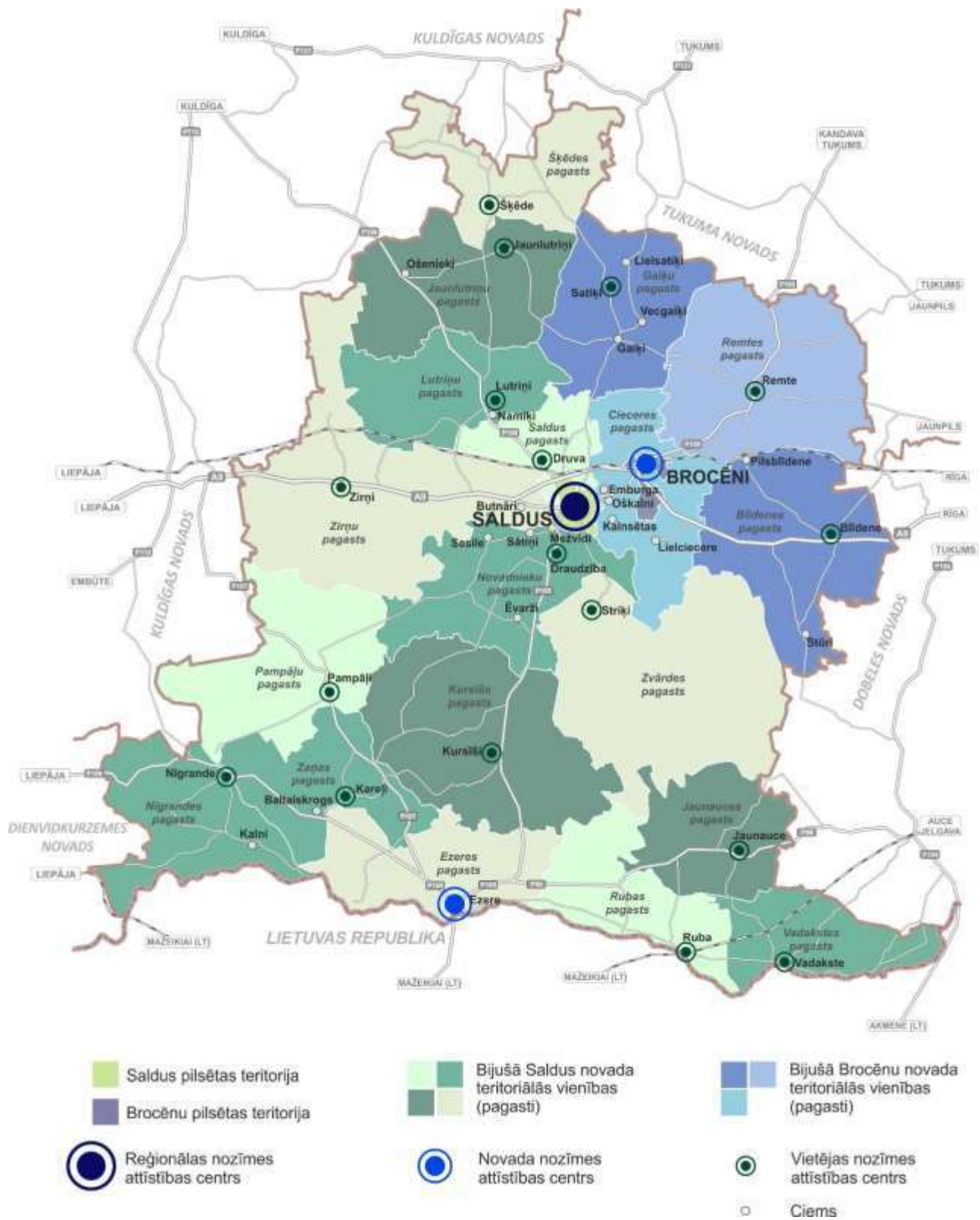
	<p>Uzņēmējdarbība</p>	<p>Uzņēmējdarbība kopumā Saldus novadā ir salīdzinoši labi attīstīta. Tirgus sektora ekonomiski aktīvo uzņēmumu skaitu uz 1000 iedzīvotājiem 2019. gadā, vairāk bija Saldus novadā – 93, bet nedaudz mazāk Brocēnu novadā – 77, kopā Latvijā šis rādītājs sasniedza 90 uzņēmumus uz 1000 iedzīvotājiem. Novadā darbojas gan dažādu formu komersanti, gan pārstāvētas dažādas uzņēmējdarbības jomas. Nozīmīgi darba devēji un ekonomiskās aktivitātes nodrošinātāji novada lauku teritorijās ir lauksaimniecības uzņēmumi, kuri Saldus novadā pārsvarā darbojas zemkopībā un lopkopībā.</p> <p>Pēc IIN 2020.gadā apvienotajā Saldus novadā lielākie trīs uzņēmumi bija AS "PATA Saldus", uzņēmuma NACE kods – zāģēšana, ēvelēšana, impregnēšana, nodarbināja 237 darbiniekus, SIA "Vecvagari M", NACE kods – mežizstrāde, nodarbināja 153 darbiniekus, SIA "Saldus ceļinieks", NACE kods – ceļu un maģistrāļu būvniecība, nodarbināja 137 darbiniekus. Arī pēc apgrozījuma 2020. gadā šie bija lielākie uzņēmumi.</p> <p>Tūrisma jomas attīstībai Saldus novadā liels potenciāls ir kultūrvēsturiskā mantojuma, dabas vides, industriālā mantojuma u.c. izmantošanai tūrisma produktu veidošanā.</p>
	<p>Apskates objekti</p>	<p>Populārākie apskates objekti: Saldus Sv. Jāņa evaņģēliski luteriskās draudzes baznīca, Jaņa Rozentāla Saldus vēstures un mākslas muzejs, Kalnsētas parks, Jaunauces pils, skulptūras pēc J.Rozentāla gleznas motīviem, vides objekts "Saldus", Strūklaka "Medus piliens", vides objekts "Saldus piepilda", pastaigu taku maršruts "Mākslas, mūzikas un mīlestības ceļš", Cieceres ezers un dabas taka, Cieceres ezera skatu tornis, Sātiņu putnu novērošanas tornis, Saldus ezers, Kapelleru nams, konfekšu "Gotiņa" ražotne un veikals, Brocēnu Mežaparks un gaisa takas, piemājas saimniecība "EŽI" u.c.</p>
	<p>Dabas resursi</p>	<p>47% - meža zeme, 41% - lauksaimniecībā izmantojama zeme. Saldus novadu dienvidos šķērso Kurzemes lielākā upe Venta. Saldus pilsētai cauri tek Cieceres upe. Novads bagāts ar zemes dzīļu resursiem, atrodas 3 valsts nozīmes derīgo izrakteņu atradnes.</p> <p>Saldus novadā atrodas 10 īpaši aizsargājas dabas teritorijas, kas iekļautas vienotā Eiropas nozīmes aizsargājamo teritoriju tīklā Natura 2000, citi aizsargājami dabas pieminekļi un vairākas novada nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas un objekti.</p>
	<p>Funkcionālās saites</p>	<p>Nacionālas nozīmes saites ar Rīgu un Liepāju – ostu, lidostu pieejamībā, dažādu publisko pakalpojumu pieejamībā. Reģionālas saites ar Kurzemes reģiona pašvaldībām un starpreģionālas saites ar citām pašvaldībām.</p>

Attēls 3: Saldus novada novietojums Latvijā (2021)

Attēls 4: Saldus novada novietojums Kurzemē (2021)

Attēls 5: Saldus novada teritoriālās vienības (pagasti un pilsētas) un ciemi (2021)

1.2. Sabiedrības viedoklis par attīstību

Iedzīvotāju aptaujā, kas tika veikta no 2021. gada 11. marta līdz 11. aprīlim, piedaloties 785 respondentiem, respondenti visbiežāk norādīja, ka lepojas ar teritorijas dabas vērtībām un sakoptību, t.sk. dažādām labiekārtotām vietām un īstenotajiem attīstības projektiem. Īpaši bieži norādīts uz pilsētvides attīstību gan Brocēnos, gan Saldū, uzsverot straujo attīstību pēdējos gados. Bieži iedzīvotāji izceļ uzņēmējdarbību, kā arī norāda, ka lepojas ar izglītības iestādēm, sporta dzīvi un kultūru.

Visvairāk iedzīvotāji ir **apmierināti** ar bibliotēku sniegtajiem pakalpojumiem, vispārējās izglītības pakalpojumiem, profesionālās ievirzes izglītību - mākslas, mūzikas, sporta skolām, pašvaldības sniegtiem pakalpojumiem - atļaujas, izziņas, dzimtsaraksts, nodokļu administrēšana u.c., sporta un aktīvās atpūtas iespējām, pirmsskolas izglītības pakalpojumiem, vides sakoptību un publisko ārtelpu, sadzīves pakalpojumiem - veikali, skaistumkopšanas pakalpojumi, bankomāti u.c., teritorijas attīstību kopumā un pieejamo informāciju par pašvaldības darbu.

Viskritiskāk iedzīvotāji vērtē dzīvojamā fonda (mājokļu) pieejamību, satiksmes infrastruktūru - autoceļi, gājējiem domātā infrastruktūra, veloceļi, satiksmes drošība u.c., iespēju iesaistīties pašvaldības lēmumu pieņemšanā, daudzdzīvokļu namu apsaimniekošanu, kultūras un izklaides iespējas, mūžizglītības iespējas pieaugušajiem un būvvaldes darbu.

Par galvenajām **prioritātēm infrastruktūras attīstībā** iedzīvotāji izvirzījuši ceļu infrastruktūras remontus lauku teritorijās (to kā prioritāti noteikuši 73% respondentu), ielu infrastruktūras remontus apdzīvotās vietās (62%), publiski pieejamo atpūtas vietu un zaļo zonu attīstību (55%) un dzīvojamā fonda attīstību (52%). Nepieciešamība pēc kvalitatīvas autoceļu infrastruktūras ir akcentēta kā galvenā uzņēmējdarbības attīstībai nepieciešamā infrastruktūra.

Joma	Kopējais respondentu pozitīvā vērtējuma rādītājs ⁸
Bibliotēka	96%
Vispārējās izglītības pakalpojumi	89%
Profesionālās ievirzes izglītība	89%
Pašvaldības sniegtie pakalpojumi	89%
Sporta un aktīvās atpūtas iespējas	88%
Pirmsskolas izglītības pakalpojumi	88%
Vides sakoptība un publiskā ārtelpa	88%
Sadzīves pakalpojumi	86%
Uzņēmuma attīstības novadā (uzņēmēju aptauja)	86%
Teritorijas attīstība kopumā	85%
Pieejamā informācija par pašvaldības darbu	85%
Profesionālās izglītības pakalpojumi	83%
Telekomunikācijas pakalpojumi	83%
Ģimenēm draudzīga pašvaldība	81%
Sabiedrības drošība	80%
Darbs ar jaunatni, atbalsts jauniešu iniciatīvām	79%
Atbalsts NVO un vietējām kopienām	79%
Tūrisms	78%
Sociālās aprūpes pakalpojumi	77%
Sabiedriskā transporta pakalpojumi	76%
Senioriem pieejami pakalpojumi un atbalsts	76%
Centralizētie ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumi	75%
Centralizētie siltumapgādes pakalpojumi	74%
Atkritumu apsaimniekošana un atkritumu šķirošanas iespējas	72%
Veselības aprūpe	70%
Būvvalde	67%
Mūžizglītības iespējas pieaugušajiem	66%
Kultūras un izklaides iespējas	65%
Daudzdzīvokļu namu apsaimniekošana	60%
Iespēja iesaistīties pašvaldības lēmumu pieņemšanā	58%
Satiksmes infrastruktūra	57%
Dzīvojamais fonds	46%

⁸Pozitīvā vērtējuma rādītājs aprēķināts, ņemot vērā to respondentu skaitu aptaujā, kuri konkrēto jomu novērtējuši apmierinoši un drīzāk apmierinoši, pret to respondentu skaitu, kuri snieguši novērtējumu par jomu (atbildot ar „apmierina”, „drīzāk apmierina”, „drīzāk neapmierina” vai „neapmierina” jeb neskaitot tos respondentus, kuri nav snieguši vērtējumu par jomu, izvēloties atbildi „nav viedokļa / neizmantoju”).

2. Ilgtermiņa stratēģiskie uzstādījumi

Saldus novada ilgtermiņa stratēģiskie uzstādījumi (vīzija, stratēģiskie mērķi, ilgtermiņa prioritātes) noteikti Saldus novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2022. – 2038. gadam, kas izstrādāta vienlaikus ar Saldus novada attīstības programmu 2022. – 2028. gadam.

Vīzija

- Saldus novads 2038. gadā – līdzsvaroti attīstīts, viedi pārvaldīts, pašpietiekams, daudzveidīgs un inovatīvs Kurzemes novads ar apmierinātu, aktīvu, iekļaujošu un izglītotu vietējo kopienu

Stratēģiskie mērķi

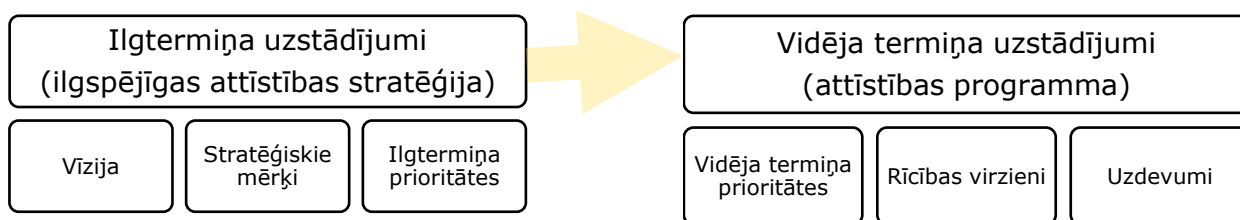
- SM1 Apmierināta sabiedrība un laimīgas ģimenes
- SM2 Daudzveidīga, pieejama un droša vide
- SM3 Attīstību un augstu pievienoto vērtību veicinoša uzņēmējdarbības vide
- SM4 Gudra un atvērta pārvaldība

Ilgtermiņa prioritātes

- IP1 Izglītoti, radoši, prasmīgi un ar iniciatīvu apveltīti iedzīvotāji
- IP2 Klimatneitrāla, mūsdienīga infrastruktūra un integrēta mobilitāte
- IP3 Industriālo teritoriju attīstība un konkurētspēja

Attēls 6: Saldus novada ilgtermiņa stratēģiskie uzstādījumi (Saldus novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2022. – 2038. gadam)

Balstoties ilgtermiņa stratēģiskajos uzstādījumos, kā arī ņemot vērā sabiedrības viedokli par attīstību (1.2 Sabiedrības viedoklis par attīstību) un tematisko darba grupu rezultātus, Attīstības programmā definēti vidēja termiņa stratēģiskie uzstādījumi: vidēja termiņa prioritātes, rīcības virzieni un uzdevumi.

Attēls 7: Stratēģisko uzstādījumu struktūra un sasaiste starp stratēģiju un attīstības programmu

3. Vidēja termiņa stratēģiskie uzstādījumi

3.1. Vidēja termiņa prioritātes

Vidēja termiņa prioritātes ir teritorijas attīstības vispārējas aktualitātes, kuru risināšana tiek izvirzīta priekšplānā salīdzinājumā ar citām attīstības aktualitātēm, bet rīcības virzieni - konkrētu pasākumu kopums, kas ir izvirzīts noteikto vidēja termiņa prioritāšu sasniegšanai. Šī iemesla dēļ vidēja termiņa prioritātes tiek definētas pietiekami plaši, lai nodrošinātu to, ka Attīstības programmā tiek aptvertas visas ilgtermiņīgas attīstības jomas, kas būtiskas ilgtermiņa stratēģisko uzstādījumu sasniegšanai

Saldus novada pašvaldība līdz 2028. gadam izvirzījusi četras prioritātes.

Attēls 8: Saldus novada vidēja termiņa prioritātes (VTP)

Noteiktās vidēja termiņa prioritātes ir vienlīdz līdzvērtīgas, tās veido ietvaru rīcības virzieniem, no tiem izrietošajiem uzdevumiem, kas tālāk ir pamats Rīcību plānam un Investīciju plānam. Balstot attīstību uz izvirzītajām prioritātēm, vidējā termiņā tiks sekmēta virzība uz ilgtermiņa stratēģisko uzstādījumu sasniegšanu.

Noteiktās vidēja termiņa prioritātes un rīcības virzieni aptver visu vietējās pašvaldības darba lauku, teritorijas attīstības vajadzības, kā arī pašvaldības autonomo funkciju un brīvprātīgo iniciatīvu izpildi.

Zemāk pieejams katras prioritātes detalizētāks skaidrojums.

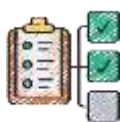
Vidēja termiņa prioritāte **VTP1 Iedzīvotāju vajadzībās balstīti publiskie pakalpojumi** raksturo uz sabiedrības vajadzībās vērstu pakalpojumu nodrošināšanu attiecībā uz izglītību, kultūrvidi, veselību, sociāliem pakalpojumiem un aprūpi, sportu, kopienu attīstību un citiem publiskiem pakalpojumiem.

Vidēja termiņa prioritāte **VTP2 Ilgtspējīga, kopienu iniciēta un atbalstīta dzīves telpa** raksturo pašvaldības aktivitātes dzīves telpas pilnveidē, integrētas inženierinfrastruktūras un transporta infrastruktūras attīstībā, arī mājokļu pieejamības veicināšanā, klimata pārmaiņu mazināšanā, publiskās ārtelpas un teritorijas pārvaldībā, drošības sajūtas uzlabošanā, kas balstīta kopienu vajadzībās.

Vidēja termiņa prioritāte **VTP3 Daudzveidīga, inovatīva un pieejama uzņēmējdarbības vide** raksturo esošajiem un jaunajiem uzņēmumiem pieejamu vidi, pašvaldības atbalstu daudzveidīgas un ar attiecīgu inženierinfrastruktūru nodrošinātas vides veidošanā, atbalstu sadarbībai un inovācijām, darbaspēka pilnveides atbalstu.

Vidēja termiņa prioritāte **VTP4 Klientorientēta un profesionāli pārvaldīta pašvaldība** raksturo pašvaldības sniegto pakalpojumu attīstību, kas vērsta uz konkrētu pakalpojuma saņēmēju, pakalpojumu sniegšanas procesu pilnveidi un efektīvu pārvaldību kopumā, nodrošinot sadarbību un komunikāciju.

3.2. Horizontālās prioritātes

Līdzās tematiskajām prioritātēm izvirzītas **horizontālās prioritātes**, kuras attiecināmas uz visiem rīcību virzieniem, ņemot vērā to, ka caurvij un ietekmē visas attīstības jomas.

Horizontālā prioritāte		Skaidrojums
	Covid-19 pandēmijas seku mazināšana	Covid-19 pandēmijas radītās ietekmes mazināšana gan īstermiņā, gan ilgtermiņā.
	Pieejamība	Veicināta fiziskās, digitālās vides pieejamība, sociāli iekļaujoša un pieejama vide, vienlīdzīgas iespējas.
	Klimatneitralitāte un pielāgošanās	Klimatneitralitātes veicināšana lēmumos un rīcībās. Veicināt pielāgošanos klimata pārmaiņām, risku novēršanu un noturību pret katastrofām.

Tabula 1: Saldus novada horizontālās prioritātes

Visi rīcības virzieni un horizontālās prioritātes var tik izmantoti kā tematiskie virzieni **sabiedrības līdzdalības budžetā** (detalizētāk apskatāmi investīciju plānā, pamatojoties uz aktuālajām novada attīstības vajadzībām).

3.3. Rīcības virzieni un uzdevumi

Rīcības virzieni ir konkrētu pasākumu kopums, un tie formulēti kā jomas, akcentējot, ka visi definētie virzieni ir vērsti uz jomu attīstību un pilnveidi.

Rīcības virzieni un tiem pakārtotie uzdevumi skar **visas pašvaldības pārziņā esošās jomas un funkcijas**: izglītība, sports, sociālā aizsardzība, veselība, pārvaldība, pakalpojumi, drošība, pilsētas atpazīstamība, tūrisms, kultūra, uzņēmējdarbības atbalsts, mobilitāte, mājokļi, publiskā ārtelpa, pilsētvides infrastruktūra, vide u.c. Tas sekmē sabiedrības attīstību, dzīves un darba vides kvalitāti, uzņēmējdarbības vidi, Kurzemes reģiona attīstību. Šo faktoru un seku mijiedarbība būtiski ietekmē trīs elementus, uz kuriem balstīta ilgtspējīga attīstība – sabiedrība, ekonomika un vide.

Kopumā Attīstības programmā stratēģisko uzstādījumu sasniegšanai izvirzīti **18 rīcības virzieni** un no tiem izrietoši **52 uzdevumi** - iniciatīvu kopums, kas ir skaidri definēts, izmērāms un pārbaudāms.

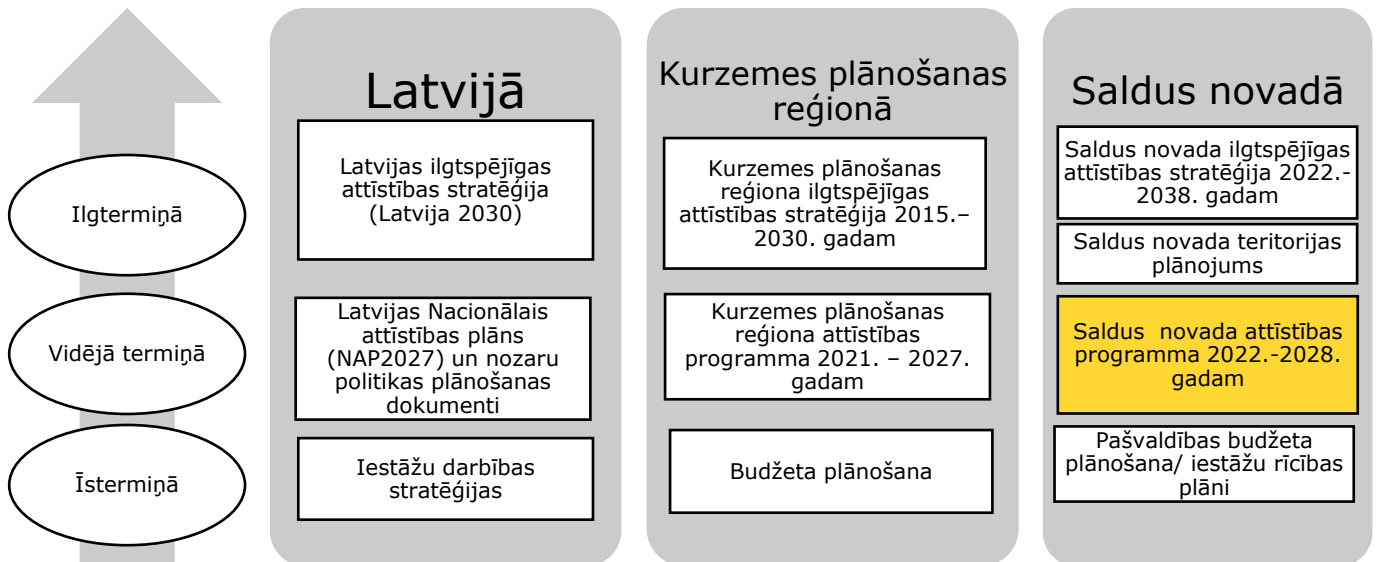
Rīcības virziens (RV)	Uzdevumi (U)	Saistītā vidēja termiņa prioritāte un stratēģiskais mērķis
RV1 Kopiena	U1. Veicināt sabiedrības iesaisti, pašiniciatīvu un lokālpatriotismu U2. Sekmēt nevalstiskā sektora darbību un ilgtspēju U3. Izveidot novadu aptverošu un sistemātisku pieeju darbā ar jauniešiem U4. Īstenot atbalsta pasākumus ģimenēm ar bērniem, reemigrantiem, nozaru speciālistiem U5. Īstenot senioru atbalsta pasākumus	VTP1 Iedzīvotāju vajadzībās balstīti publiskie pakalpojumi (SM1 Apmierināta sabiedrība un laimīgas ģimenes)
RV2 Izglītība un prasmes	U6. Nodrošināt pieejamu, kvalitatīvu un iekļaujošu pirmsskolas, vispārējo un speciālo izglītību U7. Nodrošināt pieejamu un kvalitatīvu interešu, profesionālās ievirzes izglītību U8. Attīstīt profesionālo izglītību U9. Attīstīt mūžizglītības piedāvājumu un darba tirgum atbilstošu izglītības piedāvājumu	
RV3 Kultūrvide	U10. Nodrošināt daudzveidīgu un kvalitatīvu kultūras pasākumu piedāvājumu U11. Uzlabot kultūras iestāžu infrastruktūru un materiāli tehnisko bāzi U12. Attīstīt bibliotēku darbību un daudzfunkcionalitāti U13. Pilnveidot muzeju darbību	
RV4 Sports un aktīvā atpūta	U14. Pilnveidot sporta un aktīvās atpūtas pakalpojumus, infrastruktūru un materiāli tehnisko bāzi U15. Sekmēt augstu sasniegumu sportu	
RV5 Veselības aprūpe un veicināšana	U16. Veicināt veselīgu dzīvesveidu un iedzīvotāju labbūtību U17. Pilnveidot veselības aprūpes pakalpojumus un pieejamību	

Rīcības virziens (RV)	Uzdevumi (U)	Saistītā vidēja termiņa prioritāte un stratēģiskais mērķis
RV6 Sociālā aizsardzība un pakalpojumi	U18. Pilnveidot sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu nodrošinājumu U19. Attīstīt jaunus sociālos pakalpojumus	
RV7 Mobilitāte un transporta infrastruktūra	U20. Attīstīt gājēju un velosatiksmes infrastruktūru U21. Pilnveidot satiksmes un saistīto infrastruktūru U22. Attīstīt iekšējo un ārējo sasniedzamību un savienojamību un mobilitātes punktu attīstību	
RV8 Dzīvojamais fonds	U23. Attīstīt pašvaldības dzīvojamo fondu un veicināt jaunu mājokļu būvniecību U24. Veicināt daudzdzīvokļu dzīvojamo ēku energoefektivitāti U25. Uzlabot daudzdzīvokļu ēku un tām piegulošo teritoriju apsaimniekošanu	
RV9 Publiskā ārtelpa un kultūrvēsturiskais mantojums	U26. Pilnveidot publiskās ārtelpas kvalitāti un pieejamību U27. Saglabāt un attīstīt kultūrvēsturiskā mantojuma infrastruktūru un materiāltehnisko bāzi U28. Nodrošināt Saldus un Brocēnu pilsētvides attīstību U29. Attīstīt publisko ūdeņu izmantošanu un apsaimniekošanu	VTP2 Ilgtspējīga, kopienu iniciēta un atbalstīta dzīves telpa (SM2 – Daudzveidīga, pieejama, droša vide un mājoklis)
RV10 Drošība	U30. Uzlabot sabiedrisko kārtību un sniegtos pakalpojumus U31. Pilnveidot sabiedriskās kārtības un drošības infrastruktūru un materiāli tehnisko bāzi U32. Veicināt iestāžu sadarbību drošības sajūtas uzlabošanā	
RV11 Publiskā infrastruktūra, klimatnoturība un enerģētika	U33. Modernizēt inženiertehnisko infrastruktūru U34. Paaugstināt pašvaldības īpašumu energoefektivitāti U35. Veicināt atjaunojamo energoresursu izmantošanu U36. Modernizēt un attīstīt siltumapgādes sistēmas U37. Pielāgoties klimata pārmaiņām, ieviešot atbilstošus risinājumus dažādiem iespējamiem riskiem	
RV12 Īpašumu un vides pārvaldība	U38. Veicināt ilgtspējīgu atkritumu apsaimniekošanu un šķirošanu U39. Pilnveidot pašvaldības īpašumu pārvaldību U40. Nodrošināt ilgtspējīgu dabas resursu izmantošanu un vides aizsardzību	

Rīcības virziens (RV)	Uzdevumi (U)	Saistītā vidēja termiņa prioritāte un stratēģiskais mērķis
RV13 Uzņēmējdarbības attīstība	U41. Pilnveidot uzņēmējdarbības vides atbalsta pasākumus U42. Attīstīt uzņēmējdarbību sekmējošo infrastruktūru un pakalpojumus U43. Sekmēt vietējās ekonomikas dažādošanu un veicināt pāreju uz klimatneitrālu ekonomiku	VTP3 Daudzveidīga, inovatīva un pieejama uzņēmējdarbības vide (SM3 – Attīstību un augstu pievienoto vērtību veicinoša uzņēmējdarbības vide)
RV14 Nodarbinātības attīstība	U44. Sekmēt darbaspēka piesaisti un attīstību U45. Sekmēt jaunu uzņēmumu izveidi un attīstību	
RV15 Tūrisms	U46. Veicināt tūrisma un pakalpojumu nozares attīstību	
RV16 Vide un dabas resursi	U47. Nodrošināt ilgtspējīgu dabas resursu izmantošanu un vides aizsardzību	
RV17 Pašvaldības pakalpojumi	U48. Attīstīt mūsdienīgus un klientorientētus pakalpojumus (t.sk. vienas pieturas aģentūras princips) U49. Modernizēt publisko pakalpojumu sniegšanai nepieciešamo tehnisko nodrošinājumu	VTP4 Klientorientēta un profesionāli pārvaldīta pašvaldība (SM4 Gudra un atvērta pārvaldība)
RV18 Pārvaldība un komunikācija	U50. Pilnveidot sabiedrības līdzdalības iespējas U51. Stiprināt novada pārvaldības modeli, kapacitāti un sadarbību iestāžu un struktūrvienību starpā U52. Attīstīt un stiprināt sadarbību ar partneriem vietējā, reģionālā, nacionālā un starptautiskā mērogā (dažādās jomās)	

4. Saskaņotība ar citiem dokumentiem

Saldus novada vidēja termiņa stratēģiskie uzstādījumi atbilst nacionāla un reģionāla līmeņa stratēģiskajiem uzstādījumiem, iekļaujoties gan Latvijas nacionālā attīstības plāna (NAP2027), gan Kurzemes plānošanas reģiona attīstības programmas 2021. – 2027. gadam (1. redakcijas projekta) uzstādījumos.

Attēls 9: Attīstības plānošanas dokumentu matrica

Saldus novada attīstības programma 2022. – 2028. gadam sniedz ieguldījumu arī 2015. gadā ANO Ģenerālajā asamblejā pieņemtās rezolūcijas Mūsu pasaules pārveidošana: ilgtspējīgas attīstības programma 2030. gadam 17 izvirzīto mērķu sasniegšanai.

ANO noteiktie 17 ilgtspējīgas attīstības mērķi integrēti gan noteiktajās Saldus novada vidēja termiņa prioritātes, rīcības virzienos, horizontālajās prioritātēs un arī uzdevumos.

Attēls 10: ANO noteiktie 17 ilgtspējīgas attīstības mērķi (Attēla avots: UNESCO LNK)

Zemāk sniegts izklāsts par Saldus novada rīcības virzienu saskaņotību ar NAP2027 un Kurzemes plānošanas reģiona attīstības programmu 2021. – 2027. gadam (1. redakcijas projektu).

NAP2027 izvirzītie rīcības virzieni	Saistītie Saldus novada attīstības programmas rīcības virzieni
Uz cilvēku centrēta veselības aprūpe	RV5 Veselības aprūpe un veicināšana
Psiholoģiskā un emocionālā labklājība	RV5 Veselības aprūpe un veicināšana
Stipras ģimenes paaudzēs	RV1 Kopiena
Sociālā iekļaušana	RV1 Kopiena RV6 Sociālā aizsardzība un pakalpojumi
Zinātne sabiedrības attīstībai, tautsaimniecības izaugsmei un drošībai	RV2 Izglītība un prasmes RV13 Uzņēmējdarbības attīstība RV14 Nodarbinātības attīstība
Kvalitatīva, pieejama, iekļaujoša izglītība	RV2 Izglītība un prasmes
Produktivitāte, inovācija un eksports	RV13 Uzņēmējdarbības attīstība
Darbs un ienākumi	RV13 Uzņēmējdarbības attīstība RV14 Nodarbinātības attīstība
Kapitāls un uzņēmējdarbības vide	RV13 Uzņēmējdarbības attīstība RV14 Nodarbinātības attīstība RV15 Tūrisms RV16 Vide un dabas resursi
Daba un vide – “Zaļais kurss”	RV12 Īpašumu un vides pārvaldība RV16 Vide un dabas resursi
Tehnoloģiskā vide un pakalpojumi	RV13 Uzņēmējdarbības attīstība RV17 Pašvaldības pakalpojumi
Līdzsvarota reģionālā attīstība	RV7 Mobilitāte un transporta infrastruktūra RV9 Publiskā ārtelpa un kultūrvēsturiskais mantojums RV11 Publiskā infrastruktūra, klimatnoturība un enerģētika RV12 Īpašumu un vides pārvaldība
Mājoklis	RV8 Dzīvojamais fonds
Cilvēku līdzdalība kultūras un sporta aktivitātēs	RV3 Kultūrvide RV4 Sports un aktīvā atpūta
Kultūras un sporta devums ilgtspējīgai sabiedrībai	RV3 Kultūrvide RV4 Sports un aktīvā atpūta
Saliedētība	RV1 Kopiena
Tiesiskums un pārvaldība	RV17 Pašvaldības pakalpojumi RV18 Pārvaldība un komunikācija
Drošība	RV10 Drošība

Tabula 2: Attīstības programmas rīcības virzienu sasaiste ar NAP2027

Kurzemes plānošanas reģiona attīstības programmas 2021. – 2027. gadam (1. redakcija) noteiktie rīcības virzieni	Saistītie Saldus novada attīstības programmas rīcības virzieni
RV1.1. Nepārtrauktā izglītība inovācijas kapacitātes veicināšanai	RV1 Izglītība un prasmes
RV1.2. Darbam un dzīvei sabiedrībā nepieciešamās digitālās prasmes	RV1 Izglītība un prasmes
RV1.3. Kvalitatīvas un uz cilvēku vērsta mūžizglītības pieejamība	RV1 Izglītība un prasmes
RV1.4. Cilvēkkapitāla attīstība un cilvēkresursu racionāla izmantošana	RV1 Izglītība un prasmes
RV 2.1. Konkurētspējīgas zilās ekonomikas attīstība	RV13 Uzņēmējdarbības attīstība

Kurzemes plānošanas reģiona attīstības programmas 2021. – 2027. gadam (1. redakcija) noteiktie rīcības virzieni	Saistītie Saldus novada attīstības programmas rīcības virzieni
RV 2.2. Zināšanu radīšana un uzņēmumu inovācijas kapacitātes veicināšana	RV13 Uzņēmējdarbības attīstība
RV 2.3. Jalais kurss – videi draudzīgas uzņēmējdarbības attīstība	RV13 Uzņēmējdarbības attīstība RV16 Vide un dabas resursi
RV 2.4. Atbalsta pakalpojumu attīstība Kurzemes uzņēmējiem	RV13 Uzņēmējdarbības attīstība
RV 2.5. Uzņēmumu digitālā transformācija	RV13 Uzņēmējdarbības attīstība
RV 2.6. Uzņēmējdarbībai nepieciešamās infrastruktūras izveide un attīstība	RV16 Vide un dabas resursi
RV 2.7. Sabiedrības uzņēmējspējas veicināšana	RV1 Izglītība un prasmes RV13 Uzņēmējdarbības attīstība
RV 3.1. Ilgtspējīgas un efektīvas enerģijas ražošanas un izmantošanas veidu attīstība	RV11 Publiskā infrastruktūra, klimatnoturība un enerģētika
RV 3.3. Zaļās un klimatneitrālas politikas ieviešana	RV11 Publiskā infrastruktūra, klimatnoturība un enerģētika
RV 3.4. Dabas resursu ilgtspējīga apsaimniekošana	RV12 Īpašumu un vides pārvaldība RV16 Vide un dabas resursi
RV 3.5. Pielāgošanās klimata pārmaiņām un efektīva reaģētspēja krīzes gadījumos (t.sk. infrastruktūra)	RV11 Publiskā infrastruktūra, klimatnoturība un enerģētika
RV 4.1. Attīstības centru un novada nozīmes centru sasniedzamības nodrošināšana	RV7 Mobilitāte un transporta infrastruktūra
RV 4.2. Mobilitātes, mikromobilitātes un efektīvas transporta sistēmas attīstība	RV7 Mobilitāte un transporta infrastruktūra
RV 4.3. Viedu mobilitātes risinājumu ieviešana reģionā	RV7 Mobilitāte un transporta infrastruktūra
RV 5.1. Inovatīvu, pieejamu un efektīvu pakalpojumu nodrošināšana	RV17 Pašvaldības pakalpojumi
RV 5.2. Atbildīga un vieda infrastruktūras attīstība un apsaimniekošana	RV12 Īpašumu un vides pārvaldība
RV 5.3. Pārvalde kā palīgs un atbalsts iedzīvotājiem un uzņēmējiem	RV18 Pārvaldība un komunikācija
RV 5.4. Integrēta pārvaldība reģiona attīstībai	RV18 Pārvaldība un komunikācija
RV 5.5. Kurzeme kā pievilcīga mājvieta	RV18 Pārvaldība un komunikācija
RV 5.6. Kurzemes tēla veidošana	RV18 Pārvaldība un komunikācija
RV 6.1. Sabiedrības veselības aprūpes uzlabošana un veselīga un aktīva dzīves veida veicināšana	RV4 Sports un aktīvā atpūta
RV 6.2. Ilgtspējīgas un sabiedrībā balstītas sociālo pakalpojumu sistēmas ieviešana	RV6 Sociālā aizsardzība un pakalpojumi
RV 6.3. Vienlīdzīgu iespēju nodrošināšana	RV6 Sociālā aizsardzība un pakalpojumi
RV 6.4. Sociālās uzņēmējdarbības veicināšana	RV6 Sociālā aizsardzība un pakalpojumi
RV 7.1. Kultūras mantojuma saglabāšana	RV3 Kultūrvide
RV 7.2. Kurzemes vēsturisko un mūsdienu tradīciju stiprināšana	RV3 Kultūrvide
RV 7.3. Kultūras jaunievedumu un radošo nozaru attīstība	RV3 Kultūrvide
RV 7.4. Kultūrtelpu dažādības stiprināšana	RV3 Kultūrvide
RV 7.5. Kultūras komunikācija	RV3 Kultūrvide
RV 8.1. Vietas piederības sajūtas stiprināšana	RV1 Kopiena
RV 8.2. Saliedētas un pilsoniski aktīvas sabiedrības veidošana	RV1 Kopiena

Tabula 3: Attīstības programmas rīcības virzienu sasaiste ar Kurzemes plānošanas reģiona attīstības programmu

Saldus novada pašvaldība

Attīstības programmas izstrādes vadītāja: Ginta Andersone

Kontakti: Striķu iela 3, Saldus, Saldus novads, LV-3801,
pasts@saldus.lv, tel.: +371 63807280

Dokuments sagatavots sadarbībā ar **SIA "Reģionālie projekti"**

Attīstības programmas izstrādes komanda: Līna Dimitrijeva, Aira
Veinberga, Jānis Ozols, Laura Dimitrijeva, Sanita Fazilova

Kontakti: Rūpniecības iela 32b – 501, Rīga, LV – 1045,
tel.: +371 67320809, birojs@rp.lv, www.rp.lv

